

Jednodušší příklady na vyšetřování funkcí, definovaných implicitně – viz příklady ke cvičení 22.4.2015.

Funkce definované implicitně

1. (implicitní funkce dvou proměnných)

Ukažte, že rovnicí $F(x, y, z) = 0$ je v okolí bodu (x_0, y_0, z_0) definována implicitně funkce $z = f(x, y)$, která má v okolí bodu (x_0, y_0) spojité parciální derivace druhého řádu. Pak

(i) určete první a druhý diferenciál funkce f v bodě (x_0, y_0) ;

(ii) napište rovnici tečné roviny a normály k ploše, definované rovnicí $F(x, y, z) = 0$, v bodě (x_0, y_0, z_0) , když:

a) $F(x, y, z) = z^3 - 2xz + y$, $(x_0, y_0, z_0) = (1, 1, 1)$;

b) $F(x, y, z) = x^2 + y^2 + z^2 - 2xyz - 4$, $(x_0, y_0, z_0) = (0, 0, 2)$;

c) $F(x, y, z) = \frac{x}{z} - \log \frac{z}{y}$, $(x_0, y_0, z_0) = (0, 1, 1)$;

d) $F(x, y, z) = e^{z-2x} - xz + 2yz - 2y - xy^2$; $(x_0, y_0, z_0) = (1, 1, 2)$.

2. (i) Nechť funkce $F(x, y, z)$ má spojité parciální derivace prvního řádu v okolí bodu (x_0, y_0, z_0)

a nechť platí $F(x_0, y_0, z_0) = 0$. Odvoďte rovnici tečné roviny k ploše, dané rovnicí $F(x, y, z) = 0$ v bodě (x_0, y_0, z_0) za předpokladu, že aspoň jedna z parciálních derivací 1. řádu funkce F je v bodě (x_0, y_0, z_0) nenulová.

(ii) Napište rovnici tečné roviny a vektorovou rovnici normály v bodě (x_0, y_0, z_0) k ploše, dané rovnicí $F(x, y, z) = 0$, když

a) $F(x, y, z) = x^3 + y^3 + z^3 + xyz - 6$, $(x_0, y_0, z_0) = (1, 2, -1)$;

b) $F(x, y, z) = x \sin z + y \cos z - e^z$, $(x_0, y_0, z_0) = (2, 1, 0)$.

3. (Soustavy implicitně definovaných funkcí.)

a) Ukažte, že soustava rovnic

$$x^2 + y^2 = z, \quad x + y + z = 2 \quad (*)$$

má v okolí bodu $(x_0, y_0, z_0) = (-1, 1, 2)$ řešení ve tvaru $y = y(x)$, $z = z(x)$. Určete $y'(-1)$ a $z'(-1)$ a tečný vektor ke křivce, dané rovnicemi (*), v bodě $(-1, 1, 2)$.

b) Ukažte, že soustava rovnic

$$x^3 + y^3 - z^3 = 10, \quad x + y + z = 0$$

má v okolí bodu $(x_0, y_0, z_0) = (1, 1, -2)$ řešení ve tvaru $y = y(x)$, $z = z(x)$. Napište aproximace těchto řešení pomocí Taylorova polynomu druhého stupně.

c) Ukažte, že soustava rovnic

$$x + y - 2u^2 + v^2 = 0, \quad x - y - uv = 0$$

má v okolí bodu $(x_0, y_0, u_0, v_0) = (1, 0, 1, 1)$ řešení ve tvaru funkcí $u = u(x, y)$, $v = v(x, y)$.

Určete Jacobiho matici zobrazení $u = u(x, y)$, $v = v(x, y)$ v bodě $(1, 0)$.

4. Rozhodněte, kdy je rovnicí $G(x, y, z) = 0$ definována implicitní funkce $z = z(x, y)$, je-li

$$G(x, y, z) = F\left(\frac{y}{x}, \frac{z}{y}\right). \text{ Ukažte, že potom platí } x \frac{\partial z}{\partial x} + y \frac{\partial z}{\partial y} = z.$$